

Cirkulärnr: 1995:52
Diariernr: 1995:0397
Handläggare: Ina Winstedt
Avdsek: Komrätt
Datum: 1995-02-09
Mottagare: Kommunstyrelsen
Rubrik: Instansordningen i förvaltningsmål
Bilagor: 1 Förteckning över mål där länsrätt blir första domstolsinstans i stället för kammarrätt och som berör kommunerna
2 Förteckning över mål som i fortsättningen överklagas från länsstyrelsen som beslutsinstans till länsrätt

Handläggare
Ina Winstedt

1995-02-09

Kommunstyrelsen

Instansordningen i förvaltningsmål

1 Sammanfattning

Riksdagen har antagit nya regler som rör instansordningen i förvaltningsmål.

Ändringarna innebär att länsrätt blir första domstolsinstans för ett stort antal måltyper som i dag överklagas från förvaltningsmyndighet till kammarrätt. För dessa mål kommer också att krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätt.

Ändringarna omfattar även kommunalbesvärsmål. Den första domstolsprövningen av kommunalbesvärsmål skall således göras i länsrätt i stället för i kammarrätt. Svenska kommunförbundet har under lagstiftningsprocessen motsatt sig nedflyttning från kammarrätt till länsrätt.

Prövningstillstånd skall införas för biståndsmål och socialförsäkringsmål m.fl. i ledet länsrätt – kammarrätt.

Observera dock att ärenden om utlämnande av allmän handling inte omfattas av ändringarna. De överklagas också i fortsättningen direkt till kammarrätt.

Vidare har rättsprövningslagens giltighetstid förlängts med tre år.

Förarbetena återfinns i prop. 1994/95:27 och bet. 1994/95:JuU6.

Reglerna om nedflyttning av måltyper till länsrätt samt kraven på prövningstillstånd i kammarrätt träder *i kraft den 1 april 1995*. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet skall överklagas eller prövas enligt äldre bestämmelser. Bestämmelsen om längre giltighetstid för lagen (1988:205) om rättsprövning för vissa förvaltningsbeslut trädde i kraft den 1 januari 1995.

2 Överklagande i kommunalbesvärsmål

I och med att länsrätten blir första instans skall överklagande i kommunalbesvärsmål ges in till länsrätten. Länsrätten kommer här att vara domför med en lagfaren ledamot och två särskilda ledamöter.

Regler om laglighetsprövning finns i 1 kap. 19 § och 2 kap. 9 § lagen (1979:411) om Sveriges indelning i kommuner och landsting, 23 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade, 4 kap. 10 § kommunalförbundslagen (1985:894) och 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Vid överklagande till kammarrätten kommer det enligt 10 kap. 13 § kommunallagen att krävas prövningstillstånd. Det gäller även mål enligt de övriga nämnda lagarna. I kammarrätten skall de särskilda ledamöterna behållas.

3 Vissa mål där länsrätt blir första domstolsinstans

Den första domstolsprövningen av ett stort antal andra måltyper som i dag prövas av kammarrätt som första domstolsinstans skall göras i länsrätt i stället för i kammarrätt. Prövningstillstånd skall gälla för dessa måltyper vid överklagande till kammarrätt. De ändringar som berör kommunerna redovisas i **bilaga 1**. (För en fullständig lista, se prop. 1994/95:27 s. 155 f.)

4 Mål som i fortsättningen överklagas från länsstyrelsen som beslutsinstans till länsrätt

Den första domstolsprövningen av ett stort antal måltyper där länsstyrelse beslutat som första instans skall göras i länsrätt i stället för i kammarrätt. Länsrätten är domför med en ordinarie ledamot och tre nämndemän. Prövningstillstånd skall gälla för dessa måltyper i ledet länsrätt – kammarrätt. De här aktuella måltyper som flyttas ned i instanskedjan är redovisade i **bilaga 2**. Flertalet av de här aktuella måltyperna förekommer endast undantagsvis och de lagar som gäller för kommunerna medför att överklagandet skall lämnas in till länsrätt i stället för till kammarrätt.

5 Målgrupper som inte omfattas av ändringarna

Vissa målgrupper behandlas i annat sammanhang. Som exempel kan nämnas att Regionberedningen (C 1992:06) bl.a. behandlar frågan om länsstyrelsens prövning av överklagande (dir. 1992:86). Länsstyrelsens roll i t.ex. plan- och byggärenden behandlas även av Plan- och byggtredningen (dir. 1992:104) och Miljöorganisationsutredningen (dir 1993:43). Det betyder att den nuvarande ordningen gäller för bl.a. *hälsovårdsmål*, *renhållningsmål* och mål om *bygglov*. Vidare behandlas inte det stora antal måltyper som i dag överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans och där överklagandebestämmelsen finns i en förordning.

Observera att inte heller *sekretessmålen* omfattas av ändringarna.

6 Prövningstillstånd till kammarrätt

Som ovan nämnts kommer prövningstillstånd att införas beträffande kommunalbesvärsmål och de måltyper som är uppräknade i bilagorna 1 och 2.

Härutöver kommer prövningstillstånd införas för biståndsmål och socialförsäkringsmål m.fl. vid överklagande till kammarrätt. Bl.a. berörs lagen (1962:381) om allmän försäkring, socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra

utlänningar, lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m., lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

För samtliga måltyper får prövningstillstånd beviljas om det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, om det finns anledning att ändra länsrättens avgörande eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Kammarrättens beslut om att inte meddela prövningstillstånd får överklagas till Regeringsrätten.

7 Nya besvärshänvisningar där länsrätten blir första domstolsinstans i stället för kammarrätt

I de fall kommunen har fattat ett beslut som skall överklagas genom förvaltningsbesvär skall det framgå i besvärshänvisningen hur man överklagar. Vissa besvärshänvisningar kan alltså behöva arbetas om när länsrätt i stället för kammarrätt skall pröva överklagandet.

8 Frågor i anledning av cirkuläret

Frågor i anledning av detta cirkulär besvaras av Ina Winstedt och övriga jurister på Kommunalrättssektionen, tel växeln 08/772 41 00.

Kopiera gärna cirkuläret till alla nämnder.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalrättssektionen

Håkan Torngren

Ina Winstedt

Bilagor

- 1 Förteckning över mål där länsrätt blir första domstolsinstans i stället för kammarrätt och som berör kommunerna
- 2 Förteckning över mål som i fortsättningen överklagas från länsstyrelsen som beslutsinstans till länsrätt

Förteckning över mål där länsrätt blir första domstolsinstans i stället för kammarrätt och som berör kommunerna.

Mål enligt

- Skollagen (1985:1100)
- Lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor
- Lagen (1977:439) om kommunal energiplanering
- Strålskyddslagen (1988:220).

Förteckning över mål som i fortsättningen överklagas från länsstyrelsen som beslutsinstans till länsrätt.

Mål enligt

- Lagen (1933:269) om ägofred
- Lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap
- Lagen (1952:166) om häradsallmänningar
- Lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna
- Lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar
- Delgivningslagen (1970:428)
- Lagen (1972:435) om överlastavgift
- Lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter
- Lagen (1974:191) om bevakningsföretag
- Lagen (1975:417) om sambruksföreningar
- Lagen (1976:997) om vattenförbund
- Lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.
- Ransoneringslagen (1978:268)
- Lagen (1979:560) om transportförmedling
- Lagen (1979:561) om biluthyrning
- Socialtjänstlagen (1980:620), ändrad instansordning såvitt avser tillstånd m.m. till hem för vård eller boende, 69 och 70 §§
- Vattenlagen (1983:291)
- Jaktlagen (1987:259)
- Lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar
- Yrkestrafiklagen (1988:263)
- Lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.
- Lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m., prövningstillstånd i kammarrätt krävs inte i mål där Justitiekanslern för talan
- Minerallagen (1991:45) och
- Lagen (1992:1368) om tillstånd till förvärv av fast egendom.